

Hizmetkâr Örgütlerde Örgütsel Liderlik Değerlendirme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hizmetkâr Örgütlerde Örgütsel Liderlik Değerlendirme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23041>

Özet

Hizmetkâr Örgütlerde Örgütsel Liderlik Değerlendirme Ölçeği, mevcut bir liderlik ölçme aracının Türk kültürüne uyarlanması amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, özellikle hizmet odaklı kurumlar, başta olmak üzere eğitim örgütlerindeki **örgütsel liderlik** davranışları ve bu davranışların **Okul Kültürü** üzerindeki etkilerini değerlendirmeyi hedefler. Kahveci ve Aypay (2012) tarafından yapılan uyarlama çalışması, ölçeğin iki temel alt boyutta toplandığını ve yüksek düzeyde yapısal geçerlik ve iç tutarlılık sergilediğini göstermiştir. Bu ölçek, yöneticilerin hizmetkâr liderlik prensiplerine uygun davranışları akademik ve uygulamalı bağlamda ölçmek için güçlü bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Hizmetkâr Liderlik, Örgütsel Liderlik, Okul Kültürü, Ölçek Uyarlama, Faktör Analizi, Güvenirlik, Likert Ölçeği

Yazarlar

Hakkı Kahveci, Adnan Aypay

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, hizmetkâr liderlik prensiplerinin benimsendiği örgütlerdeki liderlik davranışlarının etkinliğini ve niteliğini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Ölçek, özellikle Türk kültürü bağlamında, liderlerin astlarına hizmet etme, onları geliştirme ve güçlendirme odaklı yaklaşımlarını değerlendirmek üzere uyarlanmıştır.

Uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin kültürel ve dilsel geçerliliğini sağlamayı ve Türk eğitim veya hizmet örgütleri çalışanları üzerindeki psikometrik özelliklerini incelemeyi hedeflemiştir. Elde edilen veriler, hizmetkâr liderlik teorisinin örgütsel bağlamda nasıl somutlaştırıldığını anlamaya yardımcı olmaktadır.

Yapı

Ölçek, **Örgütsel Liderlik** yapısını, modern liderlik yaklaşımlarından biri olan **Hizmetkâr Liderlik** paradigması üzerinden ele almaktadır. Ölçülen yapı, liderin kendini ön plana çıkarmak yerine, takipçilerinin ihtiyaçlarına odaklanarak onlara hizmet etmesini temel alır.

Ölçek, bu geniş liderlik yapısını iki spesifik alt boyutta incelemektedir:

Hizmetkar Liderlik Davranışları: Liderin empati, iyileştirme, farkındalık, ikna, kavramlaştırma,

öngörü, hizmet etme, astların gelişimine bağlılık ve topluluk oluşturma gibi temel hizmetkâr liderlik özelliklerini yansıtan eylemleri.

Okul Kültürü: Liderlik davranışları, örgütün genel atmosferi, değerleri, normlar ve çabalarının birlikteli düzeyleri üzerindeki etkisini ölçen boyut. Bu boyut, hizmetkâr liderliğin örgütsel iklimi nasıl dönüştürdüğünü gösterir.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliğini incelemek amacıyla gerçekleştirilen analizler, ölçek maddelerinin kuramsal yapıya bağlı bir şekilde temsil ettiğini ortaya koymuştur. Uyarılma çabalarında, maddelerin beklenen alt boyutlar altında gruplandırılması ve yüksek düzeyde faktör yüklerine sahip olduğu belirlenmiştir.

Yapılan açımlayıcı **faktör analizi** (AFA) sonuçlarına göre, ölçek maddeleri iki ayrı alt boyutta toplanmıştır. Faktör yük değerlerinin .606 ile .836 gibi yüksek bir aralıkta olması, maddelerin ilgili faktörleri güçlü bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir. İki alt boyutta toplanan ölçeğin açıkladığı toplam varyans miktarı %64.99 olarak hesaplanmıştır, bu da yapı geçerliğinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu kanıtlar.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılığı, **Cronbach Alpha** katsayısı kullanılarak değerlendirilmiştir. Güvenirlilik analizleri, ölçeğin farklı alt boyutlar ve genel ölçek düzeyi için son derece yüksek ve kabul edilebilir iç tutarlılığına sahip olduğunu göstermiştir.

Alt boyutlar için elde edilen **iç tutarlılık katsayısı** .96 ile .98 arasında değişmektedir. Ölçeğin geneli için hesaplanan Cronbach Alpha değeri ise .98 gibi mükemmel bir düzeydedir. Ayrıca, ölçek madde-toplam korelasyonlarında elde edilen katsayılar .51 ile .85 arasında olup, tüm maddelerde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu yüksek korelasyon değerleri, her bir maddenin ölçülmek istenen toplam yapıya önemli ve tutarlı bir katkı sağladığını teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin Türk kültürü bağlamında yapısal uygunluğunu belirlemek amacıyla **açımlayıcı faktör analizi** uygulanmıştır. Bu analiz, ölçeğin orijinal yapıya uygun olarak iki temel faktörde (alt boyutta) toplandığını ortaya koymuştur.

Faktör yüklerinin .606 ile .836 arasında değişmesi, maddelerin ilgili faktörlere olan güçlü bağlılığını ve yapısal netliğini desteklemektedir. İki faktörün toplam varyansın %64.99'unu açıklaması, ölçeğin ölçtüğü yapıya büyük bir bölümünün bu iki alt boyut tarafından kapsandığını ve ölçeğin güçlü bir yapısal geçerliğe sahip olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar,

ölçeğin hizmetkâr liderlik ve okul kültürü arasındaki ilişkiyi başarıyla ölçtüğünü teyit etmektedir.

Ölçüm Aracı

Test Türü: Uyarlama

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme. (1=Kesinlikle Katılmıyorum - 5=Kesinlikle Katılıyorum). Katılımcılardan ilgili ifadeler hakkında ne derece katılımlarını belirtmeleri istenir.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Hizmet örgütlerinde (özellikle eğitim kurumları ve okullar) çalışan yöneticiler ve öğretmenler/personel.

Yaş Grubu: Yetişkinler (Örgüt çalışanları).

Popülasyon Detayları: Ölçek, örgütlerde görev yapan personelin, liderlerinin hizmetkâr liderlik davranışlarını değerlendirmesine olanak tanır. Uygulama genellikle eğitim sektöründeki bireyler üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan anket formatıdır.

Anahtar Kelimeler

Hizmetkâr Liderlik Davranışları, Örgütsel Liderlik, Okul Yönetimi, Psikometri, Ç Tutarlılık, Derecelendirme Ölçeği, Servant Leadership

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Hakkı Kahveci

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Bilgi mevcut değildir.

Bağlı Kuruluş E-posta Adresleri: Hakkı Kahveci: hakkikahveci@gmail.com

Yayın Adresi: Bilgi mevcut değildir.

Şinler, Ücretler ve Test Yayı

Test Yayı: Uyarlama ve geçerlik çalışmaları 2012 yılında yayımlanmıştır.

Şinler ve Ücretler: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanılması için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ek Bilgi: Ölçeğin yayımlanan makalesine şu linkten ulaşabilirsiniz: sbd.ogu.edu.tr.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: hizmetkar-orgutlerde-orgutsel-liderlik-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Kahveci, H. ve Aypay, A. (2012). Hizmetkâr Örgütlerde Örgütsel Liderlik Değerlendirme Ölçeği: Türk Kültürüne Uyarlama, Dil Geçerliliği ve Faktör Yapısının İncelenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 19-42.

Hizmetkâr Örgütlerde Örgütsel Liderlik Değerlendirme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Kaynak içerikte ölçeğin maddeleri (soru listesi) sunulmamış, yalnızca alt boyutlar belirtilmiştir. Alt boyutlar şunlardır:

Hizmetkar Liderlik Davranışları

Okul Kültürü

Ölçek maddelerinin tamamına erişim için yukarıda belirtilen akademik makaleye başvurulması gerekmektedir.